

Wspieraj poprzez:

- ❖ **towarzystwo w odrabianiu lekcji**
– może się zdarzyć, że będziesz jedyną osobą, która może pomóc uczniowi przy odrabianiu pracy domowej;
- ❖ **inicjowanie pomocy rówieśniczej;**
- ❖ **zachęcanie do udziału** w zajęciach kół zainteresowań, organizowanie spotkań koleżeńskich;
- ❖ **podejmowanie działań profilaktycznych, organizowanie warsztatów i zajęć dotyczących między innymi:**
  - komunikacji międzyludzkiej – wskazanie na siłę płynącą z umiejętności rozmawiania, dyskusowania i argumentowania oraz ze słuchania innych;
  - zachowań asertywnych – pokazanie, jak w stanowczy – ale grzeczny i nieagresywny – sposób zaznaczyć swoje granice i nie dopuścić do naruszenia osobistej godności, poniżenia, zranienia czy lekceważenia;
  - uwrażliwiania na wartości płynące z różnorodności – uświadomienie, że każdy z nas jest inny, zatem ma prawo wyznawać odmienne wartości, zachowywać się inaczej niż my;
  - tworzenia bazy zagadnień proponowanych anonimowo przez uczniów, które chcieliby poruszyć podczas zajęć szkolnych.

Nauczycielu, nie jesteś sam!

Pomocą mogą służyć:

- **w szkole:** dyrektor, pedagog, psycholog, inni nauczyciele;
- **instytucje publiczne:**
  - poradnia psychologiczno-pedagogiczna (diagnoza i wsparcie);
  - kuratorium oświaty (organ nadzorujący pracę szkoły);
  - sąd opiekuńczy (kuratorzy sądowi, ustanowienie prawnego opiekuna);
  - biblioteki (oferta edukacyjno-kulturalna stanowiąca propozycję zagospodarowania czasu wolnego);
  - domy kultury (propozycje zagospodarowania czasu wolnego i rozwijania pasji);
  - ośrodki sportu i rekreacji oraz „Orliki” (propozycje zagospodarowania czasu wolnego, promocja zdrowego stylu życia);
- **organizacje pozarządowe** działające lokalnie, stowarzyszenia, fundacje, które organizują zajęcia dla uczniów.

Jak wspierać uczniów,
których rodzice
wyjechali za granicę
w celach
zarobkowych?

Informacje
dla nauczycieli

Co warto wiedzieć?
Na co zwrócić uwagę?
Gdzie szukać wsparcia?

Sprawdź,

czy w Twojej klasie są uczniowie, których rodzice (lub jedno z nich), wyjechali do pracy za granicę. Niektórzy z nich mogą potrzebować odpowiedniego wsparcia, aby mimo rozłąki z rodzicami móc się prawidłowo rozwijać poznawczo, emocjonalnie i społecznie oraz czuć się bezpiecznie.

Według nauczycieli, którzy wzięli udział w badaniu, 5,89% spośród uczonych przez nich dzieci ma rodziców, którzy pracują za granicą. Według dzieci – 19,9% ich kolegów i koleżanek ma rodziców, którzy pracują za granicą¹.

Porozmawiaj z rodzicami/ opiekunami ucznia

Sam lub z pomocą eksperta przekaż im wiedzę o możliwych skutkach (emocjonalnych, psychologicznych oraz prawnych) wyjazdu rodziców.

Poproś, aby poinformowali szkołę o tym:

- kto jest prawnym opiekunem dziecka podczas ich nieobecności w kraju;
- kto wydaje zgodę na: wyjazd na wycieczkę szkolną, podjęcie leczenia, korzystanie ze wsparcia psychologa lub pedagoga szkolnego.

Wskaż osoby i miejsca, gdzie mogą uzyskać informacje i dodatkową pomoc.

¹ Na podstawie raportu z badania *O sytuacji dzieci, których rodzice w celach zarobkowych wyjechali za granicę*, opracowanego przez prof. UW dr hab. Krystynę Ostrowską. Badanie ankietowe przeprowadzono w 2016 r. na grupie dyrektorów szkół, nauczycieli, wychowawców oraz uczniów z klas 4–6 szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

Bądź uważny,

by dostrzec trudności, z jakimi mogą spotkać się uczniowie, których rodzice pracują i mieszkają w innym kraju.

Mogą to być trudności:

- ❖ **emocjonalne:** poczucie odrzucenia, opuszczenia i samotności, tęsknota, smutek, żal, gorycz, złość;
Przejawy: zamknięcie w sobie, izolowanie się od otoczenia, nieufność w stosunku do innych, zachowania agresywne oraz autodestrukcyjne, popadanie w nałogi;
- ❖ **edukacyjne:** brak pomocy w uczeniu się, brak motywowania i wsparcia w odrabianiu prac domowych;
przejawy: nieodrobione prace domowe, pogorszenie wyników w nauce, spóźnianie się na lekcje, wagarowanie;
- ❖ **interpersonalne i społeczne:** nieumiejętność nawiązywania i podtrzymywania relacji, stawiania granic (asertywność), rozwiązywania sytuacji konfliktowych; brak wiedzy o tym, jak zachować się w codziennych sytuacjach społecznych;
przejawy: popadanie w konflikty z rówieśnikami i dorosłymi; przyzwalanie, by inni naruszali granice dziecka.

Pamiętaj:

- ❖ **Rozpoznawaj trudności i potrzeby każdego ucznia** – unikaj generalizacji problemów, skoncentruj się na indywidualnym podejściu do każdego z nich.
- ❖ Działaj tak, by szkoła pełniła rolę **nie tylko placówki edukacyjnej**, lecz także miejsca, w którym można porozmawiać z dorosłymi (innymi niż rodzice), rozwijać swoje zainteresowania oraz twórczo i interesująco spędzać czas wolny, korzystając z wiedzy i doświadczenia nauczycieli, pracowników szkoły oraz rówieśników.
- ❖ Dbaj o **pozytywny klimat emocjonalny w klasie** i podejmuj działania integrujące uczniów.
- ❖ **Buduj zespół opracowujący program** wspierania dzieci i młodzieży doświadczających eurosieroctwa, dostosowany do potrzeb uczniów i możliwości Twojej placówki.
- ❖ **Poszerzaj wiedzę** na temat eurosieroctwa i jego skutków psychologicznych.